

TRNOVÁ - ŠKOLNÍ DOCHÁZKA DO KRAŠOVIC A HORNÍ BŘÍZY

(Výpis z trnovské a krašovické kroniky)

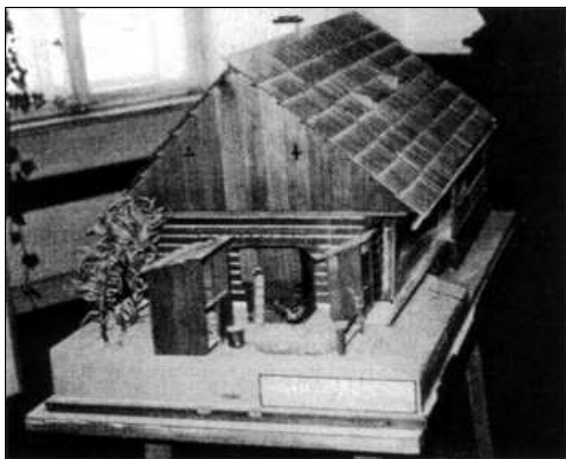
Trnová byla přiřazena do Krašovic též školní docházkou. Zprvu se vyučovalo v soukromých bytech, později v hostincích. Za vlády Marie Terezie 1740-1780 jsou zřizovány v každé farní obci školy. Školní docházka byla od 6 do 12 let a vyučovalo se čtení, psaní, počty, náboženství a v některých školách se učila němčina. Koncem 18. století a začátkem 19. století byla v Krašovicích postavena jednotřídní škola, jejíž maketa je uložena v Národopisném muzeu Západočeského muzea v Plzni - Nám. Republiky.

V roce 1890 se začalo vyučovat v nové krašovické trojtřídní škole. Stavbu školy financoval Isidor Schmiedel, pán na Viskách. Roku 1913 byla přistavěna 4 třída a v roce 1935 je přeměněna čtyřtřídní škola na šestitřídní (dvě třídy byly zřízeny v bývalém pivovaru).

Děti, které absolvovaly obecnou školu v Krašovicích a chtěly dále pokračovat ve studiu musely dojíždět do měšťanské školy až do Plzně nebo pěšky do Všerub.

Na výzvu obce Horní Břízy se Trnová připojila k žádosti o výstavbu měšťanské školy. Roku 1928 zemská školní rada povolila zřízení měšťanské školy v Horní Bříze a obecní zastupitelstvo vypsal konkurz na její stavbu. Projektantem školy byl vynikající plzeňský architekt Hanuš Zápál.

Roku 1931 byla škola slavnostně otevřena a 1. září téhož roku bylo zahájeno vyučování v nové, moderně vybavené škole. Škola dostala název po 1. prezidentovi naší republiky - Masarykova škola.

*Stará obecní škola v Krašovicích (18 - 19. století).
Maketa školy vystavená v národopisném oddělení
Západočeského muzea v Plzni - nám. Republiky
(autor: B.Kieswetter)*

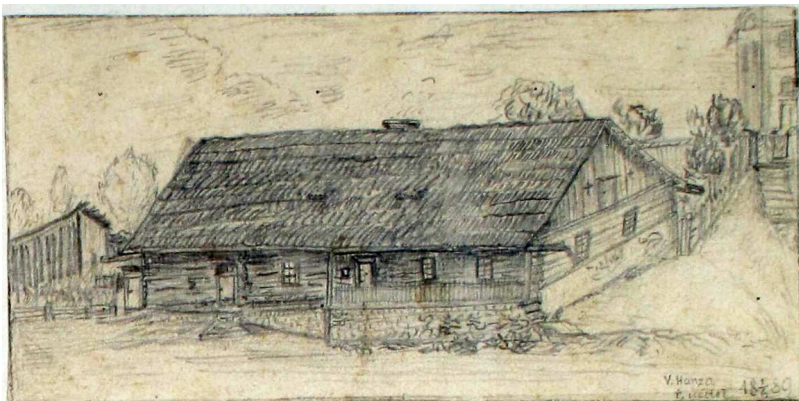
*MĚŠŤANSKÁ ŠKOLA V HORNÍ BŘÍZE - školu projektoval architekt Hanuš Zápál. Vyučování bylo zahájeno 1.9.1931.
Škola dostala název po 1. prezidentovi naší republiky: MASARYKOVA ŠKOLA*

Výňatek z kroniky obce Krašovice:

"... Jakým způsobem bylo za dávných časů postaráno o vzdělání lidu v Krašovicích, těžko říci. Školní vzdělání bylo udíláno pravděpodobně až po vystavění zdejšího kostela v r. 1778, kdy zřízena byla pro obec Krašovice, Bučí, Trnovou a Tatinou jednotřídní škola v Krašovicích a sice patronátem tehdejšího držitele panství krašovického.

Ve farní matrice zapsáno jméno učitele Jana Vilda r. 1794 jako kmotra. Místnost pro školu byla v panském dvoře, v nynějším bytě šafářově. Po uč. Vildovi vyučoval tu Gabriel Friček do r. 1813, kdy zemřel. R. 1814 přeložena škola z ratejny panského dvora do domu, kde nyní jest hostinec p. Mádra č.30. Tu vyučoval uč. Bernard Pankrác do r. 1836, pak syn jeho Jan Pankrác do r. 1841 po něm působil uč. Václav Záborský do r. 1874.

R. 1871 odškolila se obec Tatiná a přiškolila se k Nekmíři.

Bývalá školní budova v Krašovicích až do dne 31. května 1890. Vlevo byt říd. učitele, vpravo žákovna.

R. 1875, 1. února dosazen za učitele v Krašovicích Václav Hanza v D. Bělé roz. tehdy 24 letý, dosav. mladší učitel v Plasích. Po jeho příchodu obstarával vyučování přechodně farář P.J.Staněk. Vyrůstající počet dětí vynutil si zřízení II. třídy postupné, jež začala fungovati 1.ledna 1879. Pro tuto druhou třídu vyhlédnuta učebna v domě V. Košáka č.21, kdež měl byt i první podučitel sem dosazený Ant. Zápal, pozdější ředitel měšťanské školy v Kralovicích.

Od r. 1883 jednáno o stavbě nové školní budovy. R. 1887 odprodáno k tomu účelu farní pole za 500 zl. Po delších úvahách zadána pak stavba školy p. Isidorovi Schmiedlovi, jenž stavbu provedl v době od 23. dubna do 19. prosince r. 1889 za 12.630 zl.

9. června 1890 přesídlili žáci do nové školní budovy. 1. června 1891 otevřena III.postupná třída. R. 1902 vystavěna před budovou školní studna nákladem 1380,24 K. Ježto ale studna brzy vodu ztratila, byl studnař soudně přinucen ji prohloubiti na svůj náklad, což dokončeno 30.XII.1903.

R. 1913 musilo býti přikročeno k přístavbě školy za účelem získání místnosti pro IV.třídu postupnou. 10.VI.1915 dán byl V. Hanza k vlastní žádosti na trvalý odpočinek. Se zasloužilým řídicím učitelem, jenž odchoval celou generaci rodáků krušovických, rozložili se občané na intimním večírku. Týž zemřel v Plzni r.1920. Zástupcem říd.uč. stal se na čas Ant. Krofta, uč. z D.Bělé, načež místo def. obsazeno r.1917 Jos. Wagnerem, dotud učitelem v Kralovicích. Ten smutně proslul ve zdejší obci svými perversními sklony, jež jej přivedly konečně ku krajskému soudu v Plzni, jímž odsouzen pro zločiny dle § 125, 128 trestního zákona bezpodmínečně na dobu 8 měsíců. Případ Wágnerův rozrušil mocně obec i celé okolí a poškodil neobyčejně vážnost školy i učitelstva, ježto jej bylo na mnoze tendenčně zneužíváno.

Za války světové postižena byla škola zdejší zcela mimořádně. Odchodem mladších učitelů k činné službě vojenské a nedostatkem náhradních sil učitelských vůbec stalo se, že bylo vyučováno většinou jen ve třech třídách, po čas dokonce jen ve dvou, neb střídavě. Narukovali učitelé J. Sýkora, Vojt. Hnát a V. Němec, z nichž posledně jmenovaný odešel 16.VIII.1915, aby se více nevrátil. Zahynul jako důstojník ruských legií v boji proti bolševikům v Sibíři a pochován jest poblíž Kultuku u jezera bajkalského. Osud nedopřál mu štěstí návratu do vlasti, pro jejíž osvobození nadšeně bojoval.

Docházka školní za války značně ochabla, ježto bylo dovoleno používatí dětí ku pracem hospodářským i jiným na místě otců a bratrů strádajících na vojně. Učitelstvo bylo znechuceno pořádáním nucených loyálních slavností, nařizovaným oslavováním vítězství rakouských zbraní, vymáhanou převýchovou žactva ve smyslu rakouského vlastenectví, stálým pořádáním sbírek, o jejichž použití ničeho se nedozvěděl, agitacemi ve prospěch upisování válečných půjček, různými soupisy, jež muselo v hospodářstvích a mezi občanstvem vůbec vykonávati. Tato nucená činnost

mimoškolská odvracela učitele od jejich vlastního poslání a uváděla je i v nemilost občanstva, které z neznalosti poměrů obviňovalo často učitele z úmyslů a snah, jichž tito byli nejvíce vzdáleni. Že za takovýchto okolností výsledky vyučování poklesly a mravní úroveň mládeže se čím dál tím víc snižovala, jest zcela logické. Co nesevdomitosti i drzosti a zlomyslnosti bylo zapotřebí, viniti z těchto poměrů jedině školu a její učitelstvo, jež samo přece nemohlo čeliti demoralisaci, již šířila strašlivá, téměř 5-tiletá válka světová. Pro svoje vlastenecké smýšlení byli učitelé persekuováni nejen politicky, ale i hmotně, takže během války téměř živořili, zatím co jiné vrstvy občanstva na úkor ostatních se nesevdomitě obohacovaly. Na věčnou paměť budiž zde zaznamenáno, že pisatel těchto řádků a s ním celé stovky jiných měl v létech 1915 – 1917 měsíčního platu 60 K, z čehož platil jen za oběd 2 K denně. Když pak jeho služné stouplo v r. 1918 na 196 K, měl za oběd platiti 8 K, což jej přimělo k rozhodnutí, vzdáti se povolání učitele. Úmysl tento však neprovedl, ježto současně nastal památný převrat 28. října, jež každého opravňoval k naději na lepší, šťastnější budoucnost. Učitelstvo i žactvo přivítali 28. říjen s radostí sotva vyličitelnou. Svobodně vydechli, ježto bylo možno konečně odhoditi lež, přetvářku, sebeklam a všechny ty nedůstojné vlastnosti, jež v nich starostlivé vlády rakouské a jih nohsledové vypěstovali. S uspokojením konstatovalo téměř všechno učitelstvo, že prvním ministrem školství a národní osvěty stal se svobodomyšlný, pokrokový poslanec Gustav Habrman, jež pak četnými výnosy osvobodil školu od nedůstojného područí církve, která za dob Habsburgských měla na ni vliv téměř neomezený. Když pak při všeobecném sčítání lidu r. 1921 mnoho lidí opustilo církve katolickou, přestaly ihned také 94 děti navštěvovati vyučování katol. náboženství z celkového počtu dětí 300. ..."